

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Cl. Viri Valerii Andreae Desselii In Academia Lovaniensi
Professoris Regii Erotemata Juris Canonici**

Andreas, Valerius

Coloniae, 1697

XXII. De fide Instrumentorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62934](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62934)

De testibus cogendis.

TIT. XXI.

*Possuntne cogi testes ad testimonium
dicendum?*

OMnino, in causis utique civilibus
Idq; tum ob publicam utilitatem
ne veritas in alienius præiudicium oc-
culterur; tum etiam, quia testimonium
perhibere est muneris publici, ad quod
etiam invitus quis compellitur.

An & in causis criminalibus?

can. Ex delicto 21. q. 1. Id quidem aliqui negant; ea ratione
quod nemo alteri debeat detrahere, de-
clarando eius delicta, ergo neque ad
cogi; sed verius alii affirmant, quod tes-
tificari in causa criminali non tam
alicui detrahere, quam veritatem dice-
per c. 4. 5. 8 & c. ult. h. t. re, atqui expedit Reip. ne crimina ma-
neant impunita.

De fide Instrumentorum.

TIT. XXII.

Non solum testibus, sed & instrumen-
tis quis Judici fidem facere potest.

est, intentionemque suam probare :
unde operæ pretium est, nosse, quæ in-
strumenta fidem iudicii faciant quæ
non.

Quid est Instrumentum ?

l. 1. D. h.

1. & c. 4.

sup. tit.

Instrumentum in generali sua accep-
tione significat id omne, quod causam
instruit, & quo fides fit iudici; atq;
ita & testes & testimonia Instrumenti
nomine veniunt. Specialiter verò &
proprie accipitur pro qualibet scriptu-
ra, quæ fidem rei, quam continet, iudi-
ci facit, & causam instruit.

Quotuplex est Instrumentum?

Duplex, aliud *publicum*, quod à pu-
blica persona, veluti a tabellione vel
Notario publico, solenni ac debita for-
ma est conscriptum, aut publico & au-
thentico sigillo, Principis, Episcopi vel
Capituli signatum, auctoritateve Ma-
gistratus interveniente publicatum. A-
liud *Privatum*, ab homine privato, nul-
la auctoritate publica confectum, ut
chirographum, apocha, antapocha, syn-
grapha, epistola.

c. 2. & c. 6.

6. h. 1.

c. 9. h. 2.

& c. 7.

sup. de

probat.

Interestne quoad fidem faciendam inter hac duo genera?

Interest sanè; quia instrumenta publica de eo quod instrumento continentur, plenam fidem faciunt; & non tantum ipsa authentica, ut vocant, sed etiam auctoritate iudicis confecta. privata vero instrumenta regulariter non faciunt fidem pro scribente, nisi iurium testimonio subscriptione fuerint munita; cum ea accipiuntur quasi publicè confecta.

c. ult. h. t.

*l. Scrip-
turas 11.*

*in fine
cū Auth.
seq. C.*

*qui pot.
in pig.*

*c. si cau-
tio 14.
h. t.*

*Cur addis, non facere fidem
pro scribente?*

Quia contra scribentem, dummodo causam expressam habeant, ex qua liquet debitum sit, puta ex mutuo, plenam fidem faciunt etiam nullo modo adscripto: secus, si causam expressam non habeant.

*Suntne casus, quibus contingit fidem
instrumenti publici, vel etiam
privati, enervari ac
destrui;*

Sunt utique: veluti Primò per contrarios testes, qui deponant rem non ita contigisse, ut tabellio vel Notarius profiteretur, eosque ad minimum tres, testes

testes
sint:
sit. de
exce
dem
prod
rand
duca
dex,
habe
buli
stant
rafur
fectu
strum

Con
di
m
&
ad

ES
struc
telles

testes instrumento inscripti mortui
 sint: quamvis communiùs receptum
 sit. duos sufficere fide dignos & omni
 exceptione majores. II. Si ab uno co-
 demq; contraria instrumenta fuerint
 producta, quod ea producenti impu-
 tandum. Quod si à diversis diversa pro-
 ducantur instrumenta, æstimabit ju-
 dex, cui standum putet. III. Si rasuram
 habeat instrumentum alicujus voca-
 buli, vel syllabæ, quæ rei mutet sub-
 stantiam. Secùs, si sensum instrumenti
 rasura non mutet. IV. Si probetur con-
 fectum ab alio Notario, quàm qui in-
 strumento subscripsit.

crilo. &
 15. Gl. 46
 Dd. h. t.
 c. impu-
 tari 13.
 h. t. d. c.
 13. & ibi
 Doct.
 c. 6. vers.
 instru-
 mentum
 h. t. c. 3.
 eod. di-
 vers.
 instrum.

De Præsumptionibus.

TIT. XXIII.

Continent & probationem aliquam in-
 dicia & argumenta, fidemq; faciunt
 modò plenam, modò semiplenam,
 & interdum alias præsumptiones
 adjuvant.

Quid est Præsumptio?

Est coniectura probabilis, ex certo
 aliquo signo proveniens, ad ad-
 struendam rei dubiæ fidem. Vel, est
 anticip-